

ondoenlijk en nutteloos deze telkens te willen beschrijven. Er komen echter ook meer ingrijpende vervormingen voor, die het betrokken dier tot een echt monstrum stempelen en waar het voor de teratologen van belang is met de aanwezigheid van zulke dieren bekend te worden gemaakt, stel ik mij voor van tijd tot tijd in de E.B. korte beschrijvingen te geven van de meest opvallende monstra, die mij onder oogen zijn gekomen.

Als eerste moge hier dan prijken een ♂ van *Dolerus sanguinicollis* Kl., var. *fumosus* Steph., thans deel uitmakende van de collectie van het Zoöl. Museum te Amsterdam en oorspronkelijk van de collectie J. Th. Oude-mans. Het etiket vermeldt: *Dolerus sanguinicollis* Kl., v. *ravus* Zadd. ♂, capite abn., Houthem 2.VI.1895. J. Th. O.

De kop van dit dier is inderdaad zeer afwijkend gebouwd en wel zijn in de misvorming zoowel het linker oog als de linker antenne betrokken. Het linker oog is zeer klein en telt maximaal 10 x 14 facetten. De buitenomtrek is sterk gekromd en vormt bijna een halven cirkel terwijl de binnenkant bijna recht is en van dorsolateraal naar ventromediaal loopt. Aan de facetten is op zichzelf niets abnormaals te bespeuren.

De linker antenne is veel korter dan de rechter, zoowel doordat alle leden iets korter zijn, als door de sterke misvorming van het 8ste lid. Dit bestaat practisch slechts uit een (zeer korte) bovenzijde, zoodat aan de onderzijde de leden 7 en 9 elkaar raken.

Overigens biedt de kop niets bijzonders, monddeelen en ocellen zijn normaal en de kopkapsel zelf is niet sterker asymmetrisch dan in verband met den abnormalen vorm van het linker oog noodzakelijk is.

Amsterdam, Zoöl. Lab., Febr. 1947.

Bedreigen verzamelaars het voortbestaan van zeldzaamheden op haar standplaatsen?

door

R. A. POLAK.

Naar aanleiding van de waarschuwing van onze Redactie op pag. 15 van onze E.B. deel XII, p. 271/272 tegen het intensief wegvangen van zeldzame soorten, veroorloof ik mij iets uit mijn ervaringen over meer dan een halve eeuw mede te deelen.

In 1895 of '96 begon ik op een rietveld bij het Merwedekanaal te Amsterdam rupsen te verzamelen van *Cosmotriche potatoaria* L. *atrinerva* Grünberg. Van 1898 af tot het uitbreken van den tweeden wereldoorlog toe, ging ik daar ieder jaar in Mei heen, om er mijn rupsen voor „Artis” te halen. In het begin van mijn verzameltijd was dit rietveld vrij uitgestrekt, maar door ontginning slonk het in, zoodat er, nu ongeveer 25 jaar geleden, slechts een moerassig stukje land van over was van ongeveer vijf hectare groot. Ieder jaar verzamelde ik daar mijn rupsen. Ik moest het kleine terreintje goed uitkammen om tot mijn benodigde aantal rupsen, ongeveer 20 stuks, te komen. Ik speurde daarbij van vóór naar achter, van links naar rechts. Soms moest ik nog enkele keeren terugkomen, maar toch slaagde ik ieder jaar mijn contingent rupsen bijeen te krijgen.

Opmerkelijk is het, dat ik op het riet vlak in de buurt, dat daar nog overvloedig op vrij groote oppervlakte groeit, nimmer *potatoria*-rupsen kon ontdekken.

Lasiocampa quercus L., in vele streken van ons land zeer gewoon, is in Amsterdam O. zeldzaam. Ik heb deze soort daar nergens anders gezien dan langs den spoordijk van Amsterdam M.P. door de Watergraafsmeer. Van dezen dijk voorzag ik „Artis” telken jare van *Lasiocampa quercus*-rupsen, zonder dat de stand merkbaar achteruitging.

Uit de Amsterdamsche rupsen van *Las. quercus* kweekte ik nimmer parasieten, uit genoemde *C. potatoia*-rupsen kreeg ik slechts éénmaal een door sluipwespen geïnfecteerd exemplaar. Laat ik in dit verband hier nog bijvoegen, dat de door mij te Amsterdam verzamelde rupsen van *Ourapteryx sambucaria* L. nimmer, die van *Phalera bucephala* L. slechts enkele malen geparasiteerd bleken.

Het tegengestelde van het wegvangen van soorten op haar standplaats is het beproeven van inburgering van soorten op terreinen, waar ze tot dusverre ontbraken.

Ofschoon bodemgesteldheid, plantengroei en klimaat hiervoor geschikt leken, is het mij, hoewel ik het herhaaldelijk beproefde, nimmer gelukt ontbrekende soorten in de fauna van Amsterdam vasten voet te doen krijgen.

Langs bovengenoemden spoordijk heb ik in de eerste jaren dezer eeuw in groot aantal eieren uitgezet van *Zygaena trifolii* Esp. en *Z. filipendula* L., *Malacosoma castrensis* L. en *Macrothylacia rubi* L. Er waren daar toen eenige plekjes hei. In het eerste jaar zag ik daar de rupsen wel, maar den volgenden zomer was er geen spoor meer van te ontdekken.

Verder heb ik in de populieren vóór de roofdierengalerij in „Artis” tal van eieren en jonge rupsen van *Catocala fraxini* L. uitgezet. Ook heb ik eenige dozijnen imagines losgelaten. Het volgend jaar was alles verdwenen. Laat ik hier even aanstippen, dat het „blauwe weeskind” een sterke soort is, die ik in „Artis” jaar op jaar zonder verliezen kon kweken. De jonge rupsen bond ik buiten in en bracht ze ongeveer halfwassen binnen.

Een jaar of tien geleden is beproefd *Chrysophanus dispar* Haw. in de Naardermeer in te planten. Dit is niet gelukt, zooals mij bij navraag op de vergadering van de Afd. Noordholland en Utrecht op 22 Januari j.l. is meegedeeld.

Tusschen hemel en aarde zijn er nog vele dingen, waarvan wij entomologen niet droomen. Ik hoop, dat voor eenige onze oogen geopend worden!

Amsterdam O., Oosterpark 73 I, Febr. 1947.

Geen roekeloos gebruik van D.D.T.!

door

R. A. POLAK.

In den land- en tuinbouw, bij de bestrijding van schadelijke insecten in gebouwen en van parasieten op mensch en dier bewijst D.D.T. onschatbare diensten. Maar men wende dit middel met het noodige beleid aan. Tegen een ondoordacht gebruik lijkt mij een waarschuwing op haar plaats.

Toen vóór den laatsten wereldoorlog Beplantingen te Amsterdam tegen de ringelrupsen ons geboomte met derris-poeder bestoof, werd daardoor onze merkwaardige insectenfauna een zware slag toegebracht. Niet alleen werden tal van volkomen onschadelijke insecten gedood, zelfs de vissen in de grachten stierven.

Een biologische bestrijding ware minder kostbaar en veel doeltreffender geweest. Dit bewijst „Artis” en onmiddellijke omgeving, waar jarenlang door de vermeerdering van de eierparasieten in de hand te werken, de boomen gespaard bleven voor rupsenvraat.

Bij gemengde beplanting en vooral in de min of meer „vrije natuur” zij men voorzichtig met D.D.T..

„Gebruikt het, maar misbruikt het niet!”

Amsterdam O., Oosterpark 73 I, Februari 1947.